

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК СТАН СТІЙКОСТІ

Залесний М.О.

Харківський державний університет харчування та торгівлі, м. Харків

Науковий керівник – Баламут Г.С., к.е.н., ст. викладач

Харківський державний університет харчування та торгівлі

В сучасних умовах динамічного розвитку зовнішнього середовища, стану кризи національної економіки України, вітчизняним підприємствам доводиться діяти в умовах підвищеного ризику. Усі ці фактори підтверджують актуальність забезпечення економічної безпеки підприємства, оскільки саме воно є основою для процвітання та стійкого розвитку суб'єкта господарювання.

Дослідженням поняття економічної безпеки займалися багато як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, таких як: Єрмошенко М.М., Шкарлет С.М., Богомолів В.А., Воловельська І.В., Дикань В.Л., Назаренко І.Л., Забродський В., Ковальов Д., Сухорукова Т., Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М., Саллі В., Саллі С., Шликов В. та інші.

На основі аналізу їхніх наукових праць, можна виділити наступний підхід до розуміння сутності економічної безпеки підприємства – економічна безпека підприємства як стан стійкості.

Прихильники такого підходу розуміють економічну безпеку підприємства як такий стан його корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технологій, техніки та устаткування) і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їх використання, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам), стабільне функціонування та стійкий розвиток.

Незважаючи на популярність категорії «стійкий розвиток», серед науковців існують розбіжності щодо сутності цієї комплексної категорії, факторів, індикаторів та показників, що дозволяли б оцінювати рівень такого розвитку, не розглянуті умови і моделі, використовуючи які можна прогнозувати рівень розвитку підприємства.

Проаналізувавши основні економічні праці до визначення «стійкий розвиток підприємства» можна виділити такі варіанти формулювання базового поняття: збалансовані кількісні і якісні, структурні зміни, які відповідають цілям підприємства; закріплення, підтримка та зростання наявного потенціалу підприємства; система управління підприємством, яка спрямована на усунення несприятливих кризових умов; забезпечення певного типу рівноваги, який залежить від вибраної підприємством стратегії; забезпечення високих показників соціального, економічного, технічного стану підприємства.

У межах цього підходу також слід виділити розуміння економічної безпеки підприємства як такого стану використання його ресурсів, за якого мінімізуються негативні впливи на нього: тобто ймовірність небажаної зміни суб'єкта, майна, яке належить йому і зачіпає його зовнішнє середовище, невелика (менша від певної межі) або існуючі та можливі збитки нижче

встановлених підприємством меж. З цієї точки зору повністю захиститися від небажаних змін неможливо, можна лише знизити ймовірність їхнього настання або можливі збитки до певної межі.

Так, Н. Підлужна вважає, що економічна безпека підприємства є характеристикою системи, що самоорганізується та саморозвивається, тобто це стан, при якому економічні параметри дозволяють зберегти головні її властивості: рівновагу і стійкість при мінімізації загроз.

За такого підходу забезпечення економічної безпеки підприємства певною мірою ототожнюється з діяльністю, спрямованою на мінімізацію економічного ризику, адже ймовірність виникнення небажаної події часто трактують як ризик. З погляду окремих дослідників, економічна безпека підприємства та управління ризиками, як напрями запобігання або зниження негативної дії загроз функціонуванню підприємства, практично дещо дублюють один одного.

На нашу думку, справедливим є визначення економічної безпеки через стійкість та стабільність економічної системи. У наукових працях ця характеристика розглядається як здатність економіки до стабільного розвитку, стійкості до протистояння дестабілізуючій дії чинників на її розвиток, міцність зв'язків між складовими економічної системи.

За Єрмошенком М.М., до основних критеріїв економічної безпеки належать: економічна незалежність, стабільність національної економіки, здатність до економічного саморозвитку, високий рівень самоздатності економіки, похідність від завдань економічного зростання. У своїй роботі науковець розглядає економічну безпеку як базову відносно поняття «фінансова безпека», трактує її як «такий стан економічного механізму, що характеризується збалансованістю та стійкістю до негативного впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати стабільний і ефективний розвиток вітчизняної економіки та соціальної сфери».

Стійкий розвиток підприємства досягається за допомогою використання всіх видів ресурсів і підприємницьких можливостей, за якими гарантується найефективніше їх використання для стабільного функціонування та динамічного розвитку, запобігання внутрішньому і зовнішньому негативному впливу.

Забезпечення економічної безпеки підприємства за всіма функціональними складовими можливо за допомогою діагностики, аналізу та оцінювання зовнішніх та внутрішніх загроз, розроблення заходів щодо їх усунення, а рівень економічної безпеки підприємства залежить від здатності його керівництва своєчасно реагувати та усувати наслідки негативного впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

Таким чином, під економічною безпекою необхідно розуміти стан захищеності економічної системи від загроз зовнішнього та внутрішнього характеру, як реальних, так і потенційних, який характеризується її стабільністю функціонування та спроможністю до розвитку в майбутньому і досягається завдяки цілеспрямованій діяльності щодо його забезпечення.